

Rasistisk folkräkning och våld i Burma

Vad händer i Burma/Myanmar? Fjärde Världen har träffat en av Burmas ledande människorättsaktivister som tvingas leva i exil i Storbritannien. Samtidigt har svenska biståndsorganisationen SIDA varit med och finansierat en rasistisk folkräkning.

Många ur den muslimska folkgruppen rohingyas flyr från Burma till grannländerna Malaysia och Bangladesh. Men i de redan fattiga mottagarländerna är de inte självklart välkomna. Samtidigt blir situationen i Burma värre. Rohingyas förföljs av myndigheter, politiker och religiösa företrädare. Även människosmugglare behandlar dem illa. Ofta blir rohingyas misshandlade eller internerade i tortyrliknande läger. Många vittnar om att de knappt kan gå efter en sådan vistelse.

Flera ledande burmesiska politiker och religiösa talespersoner vägrar att ens se folkgruppen rohingyas som burmeser, trots att de bott i landet i hundratals år. Istället bidrar många ledare i Burma till hetsen mot folkgruppen. Den burmesiska författningens och lagstiftningens förtryck av rohingyas är en del av problemet. Men förtrycket stannar inte vid ord och formellt utanförskap – också fysiskt våld och systematiska övergrepp är vanliga. Det är slående att även krafter vilka utmålas som "goda", till exempel nobelpristagaren Aung San Suu Kyi, varit förvånansvärt tysta när det gäller övergreppen på rohingyas.

De nyligen genomförda valen innebar ingen förbättring. Tvärtom präglades valrörelsen av bristande förståelse för rohingyas situation och öppen hets mot dem. Det är oklart hur situationen kommer att utvecklas, men det finns en brist på inhemska neutrala människorättsorganisationer som kan bemöta rasism och fördomar.

Raslagar

I Stockholm ordnade Riksdagen en hearing om Burma. Detta på initiativ av företrädare för Folkpartiet och Miljöpartiet. Efter hearingen samtalade jag med den brittiskbaserade rohingyaaktivisten Maung Tun Khin, ordförande för Burmese Rohingya Organisation i Storbritannien. Han har själv drabbats hårt av raslagarna:

– Min farfar var parlamentssekreterare i Burma, men själv är jag inte ens medborgare. Jag tvingas nu bo i Storbritannien.

– *Vad kan vi göra i Sverige för att påverka situationen i Burma?*

– Ni kan försöka påverka olika biståndsorganisationer och politiska organisationer, så att de i sin tur kan sätta tryck på Burmas regering.

– *Hur ser det politiska läget ut i Burma? Finns det något stöd för rohingyas medborgerliga rättigheter i Burma?*

– Läget är mycket dåligt. Det är svårt att få stöd för vår sak inom landet. Om kränkningarna ska upphöra behövs det något sorts internationellt ingripande.

– *Vilken sorts hjälp är mest akut?*

– Två saker är särskilt viktiga: dels behövs hjälpsändningar till delstaten Rakhine i norra Burma, dels måste man genomföra en oberoende internationell undersökning av övergreppen.

– *Hur ska konflikten lösas, anser ni?*

Människorättsaktivister från rohingyas demonstrerar vid Riksdagen

Foto: Henrik Persson

– Medborgarskapslagarna från 1982 måste ändras, så att de inkluderar rohingyas. Dessutom måste en del andra lagar, till exempel äktenskapslagarna, också ändras. Idag är även dessa lagar diskriminerande mot rohingyas.

Svensk okunskap?

Svenska statliga biståndsorganisationen SIDA var med och finansierade den rasistiska folkräkningen i Burma, där folkgruppen rohingyas inte räknades. Redan i 1982 års medborgarskapslagar så förnekas folkgruppen rohingyas medborgarskap. Det handlar om flera miljoner människor som bott i landet sedan hundratals år. Således borde många varningsklockor ha ringt; när den nuvarande regimen ville ha internationella finansärer för en folkräkning.

SIDA:s asienchef Torbjörn Pettersson fanns med under hearingen. Även han var kritisk till folkräkningen. Pettersson betonade rätten till självdefinition i en folkräkning; att varje människa själv kan bestämma vilken folkgrupp vederbörande tillhör, eller att välja att inte ange någon folkgrupp.

Det låter ju bra att SIDA arbetar för detta mål, men så är inte fallet i svenska folkräkningar. Minoriteter i Sverige får inte själva definiera sin identitet. En kritiker kan ställa sig frågan varför statliga SIDA skulle driva en annorlunda linje gentemot minoriteter i andra länder än svenska staten gentemot minoriteter i Sverige?

**Text Olof Rydström
Foto Henrik Persson**

För mer information:
www.burmakommitten.org